

Nemzetközi konferencia az aszály elleni küzdelelről

(Bled, 2002. április 21–25.)

A Nemzetközi Öntözési és Vízrendezési Szövetség (ICID) több európai szervezete közös nemzetközi konferenciát rendezett a szlovéniai Bledben „Az aszály csökkentése és a sivatagosodás megelőzése” címmel, 2002. április 21–25. között. A varázslatos fekvésű, híres üdülővároska adott helyet a konferenciának, amelyet az ICID Szlovéniai Nemzeti Bizottságának (SINICID) kezdeményezésére szerveztek, de amelynek előkészítésében és megtartásában tevékenyen közreműködött az ICID Európai Regionális Munkabizottsága (ERWG), valamint az Európai Regionális Aszály Munkacsoport (EWTDRÖ) is. A rendezvényt a Szlovén Köztársaság Mezőgazdasági, Erdészeti és Élelmiszerügyi Minisztériuma mellett számos hazai és nemzetközi szervezet támogatta.

A Konferencia megrendezését az utóbbi években, s különösen a 2000-ben Szlovéniában, de az egész kárpát-medencei térségben is pusztító aszály indokolta. Az aszály elleni határozottabb és hatékonyabb fellépés érdekében szükségesnek látszott nemzetközi méretekben ismét áttekinteni, hogy milyen károkat okoznak az egyre gyakrabban jelentkező aszályok a térség országainak, milyen hatásai vannak az érzékelhető klímaváltozásnak a térségben, milyen módszerek alkalmazhatók az aszálykárok csökkentése, illetve az aszály megelőzése érdekében. A Konferenciának az is célja volt, hogy a nemzetközi tapasztalatok alapján megalapozza Szlovénia lépéseit az aszályos területeken történő intenzívebb öntözésfejlesztés és melioráció mielőbbi megvalósítására.

A Konferencia *plenáris ülésén* hat bevezető előadást tartottak, meghívott előadók közreműködésével. Az ICID elnöke, BART SCHULTZ, az aszály által sújtott területeken a víznek az élelmiszertermelésben és a fenntartható vidékfejlesztésben betöltött szerepére mutatott rá. Kiemelte, hogy az előrejelzések szerint 2025-re az élelmiszertermelés megkészsereződése mellett az öntözött és a drénezett területekről fog származni a megtermelt növényi termék 50, ill. 20 %-a a jelenlegi 40, ill. 15 %-os részarányal szemben. A Meteorológiai Világszervezet (WMO) részéről M. V. K. SIVAKUMAR és D. A. WILHITE közös előadása az aszályjelenségekre való tudatos felkészülés fontosságára hívta fel a figyelmet, majd D. DE WRACHIEN, D. GIORDANO és R. RAGAB a mediterrán térségben jelentkező klímaváltozás hatásait taglalták a sivatagosodás és a talajdegradáció kialakulására. D. A. WILHITE önálló előadásában az aszálycsökkentési tervezés és a regionális hálózatok szerepét ismertette az aszály elleni felkészülésben. Két magyar meghívott előadó is kifejtette nézeteit a Konferencián: VERMES LÁSZLÓ az aszálycsökkentés érdekében kidolgozandó nemzeti stratégiákról és akcióprogramokról, SZALAI SÁNDOR pedig az aszály monitoring és a korai jelzőrendszerek kérdéseiről beszélt a rendezvényen megjelent több mint 200 résztvevő előtt.

A négy altémának megfelelően tartott *szekcióüléseken* összesen 72 dolgozatot és 34 posztert mutattak be. Az előadások felölelték az aszály, a sivatagosodás és az azokhoz

társuló talajromlás problémáinak csaknem mindegyikét. Foglalkoztak a globális felmelegedés jelenségével, a regionálisan jelentkező szárazság tendenciáival, a hidrológiai ciklusban bekövetkezett változásokkal, az aszályal – mint az egész társadalmat és a gazdasági élet számos területét érintő jelenséggel –, a mezőgazdaságot sújtó aszályhatásokkal. Többen is – köztük VÁRALLYAY GYÖRGY – felhívták a figyelmet a *talaj és a talajművelés szerepére* az aszály és a talajdegradáció elleni küzdelemben, míg mások példákat mutattak be a nemzeti aszálystratégiákra. A Konferenciát rendező szlovén szakemberek és minisztériumi vezetők számára hasznos és érdekes volt az a *kerekasztal-beszélgetés*, amelyen a legismertebb külföldi szakértők fejtették ki véleményüket az ismertetett szlovén tervekkel, elképzelésekkel kapcsolatban.

A Konferencia külön színpontjait jelentették a rendezvénnel párhuzamosan megtartott *munkacsoport értekezletek*, amelyek az ICID Európai Regionális Munkabizottságán belül működő szakmai közösségek munkáját és terveit tekintették át. A hat regionális munkacsoport mindegyike rendezett ilyen megbeszélést, amelyek közül a legnagyobb érdeklődés a Konferencia témájához legközelebb álló *Aszály Munkacsoport (EWTDRO)* ülését kísérte. Ezen az elnök, VERMES LÁSZLÓ, számolt be a Munkacsoport eddigi tevékenységéről és eredményeiről, kiemelve az általuk szerkesztett *ICID Irányelvet*, amely útmutatót tartalmaz a nemzeti aszálystratégiák összeállításához. Ezt a kiadványt megjelenése óta már több nyelvre lefordították, Bledben jelentették be a spanyol nyelvű fordítás megjelenését, eredeti angol szövege pedig a közelmúltban rákerült az ICID honlapjára és így az interneten is elérhető mindenki számára. Ezt követően a Munkacsoport jelenlévő tagjai adtak rövid helyzetjelentést az aszály elleni küzdelem jelenlegi állapotáról országukban, majd annak a javaslatnak az ismertetésére került sor, amelyet az *európai aszályérzékenységi térkép* megszerkesztésével kapcsolatos nemzetközi együttműködésre vonatkozóan az elnök terjesztett elő. Ennek kapcsán – számos módszertani kérdés tisztázása mellett – olyan eszközhöz jutnánk, amely a laikusok és minden érintett számára is jól érzékelhetően mutatná az aszálynak leginkább kitett területek elhelyezkedését. Ez jelentősen megkönnyítené az aszály elleni koncentráltabb és hatékonyabb fellépés megszervezését. A Bledben elfogadott javaslat értelmében a cél elérését lehetővé tevő közös kutatómunka számára nemzetközi konzorciumot, ún. kiválósági hálózatot (Network of Excellence) hoznak létre és pályázatot juttatnak el Brüsszelbe a közeljövőben induló FP6 kutatási–fejlesztési keretből elnyerhető támogatás megszerzéséért. A kidolgozandó térkép elsősorban a hidro-meteorológiai indexek területi eloszlása alapján jelölné ki az aszályra különböző mértékben érzékeny területeket, de módot adna arra is, hogy figyelembe vegye a talajviszonyok hatásait, valamint kifejezésre juttassa az adott területeken élő természetes- és kultúrnövények eltérő érzékenységét.

Érkezett: 2002. szeptember 16.

VERMES LÁSZLÓ

Szent István Egyetem Kertészettudományi Kar,
Budapest

Postai cím: Dr. VERMES LÁSZLÓ, Szent István Egyetem, Kertészettudományi Kar, Talajtan és Vízgazdálkodás Tanszék, 1118 Budapest, Villányi út 29–43. *E-mail:* vermes@omega.kee.hu